Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2024/1980

18.3.2024

Mnenje Evropskega odbora regij – Sveženj pomoči za MSP in BEFIT

(C/2024/1980)

Poročevalka:	Kate FEENEY (IE/Renew Europe), članica grofijskega sveta, Dún Laoghaire-Rathdown
Referenčni dokumenti:	Sporočilo *Sveženj pomoči za MSP* (COM(2023) 535 final) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (COM(2023) 533 final) Predlog direktive Sveta o uvedbi sistema davčnih pravil države sedeža za mikro, mala in srednja podjetja ter spremembi Direktive 2011/16/EU (COM(2023) 528 final) Predlog direktive Sveta o poslovanju v Evropi: okvir za obdavčitev dohodkov (BEFIT) (COM(2023) 532 final) Predlog direktive Sveta o transfernih cenah (COM(2023) 529 final)

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Splošne ugotovitve

1. je zaskrbljen zaradi obsežnosti geopolitičnih izzivov in izzivov na področju konkurenčnosti, s katerimi se spoprijemajo evropska podjetja, ter njihovega vpliva na gospodarsko odpornost Evrope; se strinja, da se mala in srednja podjetja (MSP), ki predstavljajo 99 % podjetij v EU in dve tretjini delovnih mest v Uniji, spoprijemajo z negotovostjo brez primere, povezano z nestanovitnostjo v sedanjih svetovnih gospodarskih razmerah, omejitvami v zvezi z dobavnimi verigami, pomanjkanjem – zlasti usposobljene – delovne sile, praksami nelojalne konkurence in naraščajočim regulativnim pritiskom, ki jim otežuje poslovanje;

2. nadalje ugotavlja, da so številni izzivi, s katerimi se spoprijemajo MSP, trajni in so obstajali že pred sedanjo geopolitično krizo in krizo po COVID-19; zato pozdravlja namero Evropske komisije, da se osredotoči na MSP, vendar ugotavlja, da bi morala biti ta podpora stalna in proaktivna, ne pa zgolj odziv;

3. se strinja, da bi morali te izzive reševati v okviru industrijske strategije EU in pri tem izkoristiti zagon, ki so ga dali direktiva o energetski učinkovitosti, direktiva o energiji iz obnovljivih virov III, direktiva o obdavčitvi energije in akt o čipih, za ustvarjanje odprte strateške avtonomije Evropske unije;

4. opozarja, da je Evropska komisija pripravila sporočilo o gospodarski varnosti v Evropi; ugotavlja, da bi bilo treba širok okvir industrijske politike EU vključiti v nacionalne reformne programe držav članic in programe pametne specializacije regij;

5. v zvezi s tem pozdravlja sporočilo o svežnju pomoči za MSP in podporne zakonodajne predloge kot dolgo pričakovan zakonodajni sveženj za podporo konkurenčnosti in odpornosti MSP, ki so hrbtenica evropskega gospodarstva;

6. obžaluje, da je bil sveženj pomoči za MSP objavljen tako pozno v političnem mandatu in da se v njem zato zapoznelo obravnavajo skupni učinki pandemije COVID-19, ruske vojne agresije proti Ukrajini in njihove posledice, kot so energetska kriza, motnje v svetovnih dobavnih verigah in visoka inflacija. Evropska MSP posledično počasneje okrevajo in imajo slabše rezultate;

7. meni, da je sedanje dogajanje znak vse večje ogroženosti družbe zaradi več različnih kriz. Zato je treba gospodarstvo prilagoditi, da bo trajnostno, trdno in odporno. Pripraviti se moramo na novo stvarnost, za katero so značilni negotove geopolitične razmere, pandemije in izredni vremenski pojavi. Potrebna bodo tudi prizadevanja, da spremenimo stanje glede podnebnih sprememb, saj Medvladni paneli za podnebne spremembe (IPCC) v svojem poročilu za leto 2023 razkriva, da so se svetovne emisije toplogrednih plinov še naprej povečevale. Ti izzivi bodo temeljito spremenili pogoje za gospodarske dejavnosti;

8. se strinja, da je treba širok nabor političnih ukrepov in instrumentov financiranja, določenih v svežnju pomoči za MSP, izvajati v tesnem sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da bi podprli lokalno podjetništvo in inovacije ter izkoristili prednosti in vire vsake regije;

9. poziva k polnemu priznavanju načela „najprej pomisli na male“ kot resnične paradigme, ki bi se morala uporabljati v celotnem zakonodajnem ciklu EU, in močno upa, da ga bodo Evropska komisija in sozakonodajalca v celoti sprejeli in izvajali pri svojem delu; ponavlja, da se z njegovo uporabo ne sme ogroziti upoštevanje trajnostnosti, ki je po njegovem mnenju del vseh politik EU;

10. podpira imenovanje odposlanca EU za MSP, ki bo neposredno poročal predsedniku Evropske komisije, s čimer se bo okrepila vloga mreže odposlancev za MSP ter filtra za MSP; hkrati poziva Evropsko komisijo, naj poskrbi za dodano vrednost te vloge, da se bo preprečilo podvajanje dela GD GROW; predlaga, naj se ustvari močnejša sinergija med mrežo odposlancev MSP in ustreznimi akterji na lokalni in regionalni ravni;

11. poziva Evropsko komisijo, naj razmisli o novem okviru, v skladu s katerim bi se zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi obravnavala ločeno od drugih MSP, in pri tem prizna, da ima ta skupina podjetij ključno vlogo pri doseganju gospodarske rasti in prispevanju k ciljem neto ničelne rasti ter ponuja dodano vrednost pri krepitvi industrijske avtonomije EU;

Zmanjšanje regulativnega bremena in digitalizacija

12. priznava, da sta zakonodajno in upravno breme med glavnimi ovirami, o katerih sistematično poročajo MSP in sektorski organi ([1]), in pozdravlja dejstvo, da se v svežnju pomoči za MSP ta prednostna naloga v veliki meri upošteva, ter poudarja, da je Odbor regij (OR) zavezan k odpravljanju bremen in ovir v čezmejni razsežnosti prek dela svoje platforme EZTS (evropsko združenje za teritorialno sodelovanje);

13. priznava, da je za izpolnjevanje ciljev zelenega dogovora EU v vse bolj zapletenih svetovnih razmerah potreben poenostavljen regulativni okvir, ki bo prožen, prilagodljiv, sorazmeren in v skladu z zastavljenimi cilji, kar je ključno zlasti za najbolj ranljive gospodarske akterje, kot so majhna mikropodjetja in družinska podjetja;

14. je seznanjen z zavezanostjo Komisije, da zagotovi, da preizkusi za MSP, filtri za MSP in preverjanje konkurenčnosti postanejo pravilo pri oblikovanju politike EU; poudarja, da bi morala Evropska komisija v zvezi s preizkusi za MSP poskrbeti, da bodo imeli njeni direktorati zadostna sredstva in organizacijske zmogljivosti za njihovo kakovostno izvajanje. Preizkus za MSP bi bilo treba uporabiti pri pripravi vseh osnutkov zakonodaje, in ne samo pri dosjejih v zvezi z gospodarstvom. Upoštevati bi bilo treba tudi kumulativni učinek in kaskadne učinke zakonodaje. Preizkus bi bilo treba posodabljati skozi ves zakonodajni postopek. Na ravni držav članic so potrebni podobni mehanizmi, s katerimi bi se priznala vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri prenosu zakonodaje EU, ne da bi se v zakonodajo vključile dodatne zahteve;

([1]) https://www.smeunited.eu/news/smes-require-rules-that-reach-objectives-not-add-red-tape
https://www.eurochambres.eu/wp-content/uploads/2022/11/EES-2023-Euochambres-Economic-Survey-Report.pdf
https://www.businesseurope.eu/policies/smes-and-entrepreneurship/reducing-regulatory-burdens-smes

15. v zvezi s preizkusom za MSP poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi, da bodo ocene učinka razlikovale med različnimi velikostmi MSP (mikro, mala in srednja podjetja), da se omogoči bolj podrobna in ciljno usmerjena ocena učinka vsake pobude z bolj vključujočim sodelovanjem deležnikov MSP;

16. poziva h krepitvi svoje vloge v platformi Pripravljeni na prihodnost, ki temelji na delu njegove mreže RegHub, ter sinergije med preizkusi za MSP in ocenami teritorialnega učinka, saj velika večina MSP deluje na lokalnih trgih;

17. poziva, naj se njegova mreža RegHub vključi v prizadevanja EU za zmanjšanje bremena, javni organi na vseh ravneh pa naj v okviru svojih pristojnosti sprejmejo podobne ukrepe za racionalizacijo;

18. pozdravlja zavezo Komisije, da bo bremena poročanja, določena v zakonodaji EU, zmanjšala za 25 %; meni, da je ta cilj mogoče najbolje doseči z izvajanjem koncepta aktivne subsidiarnosti in v tesnem partnerstvu s poslovnimi organizacijami in gospodarskimi zbornicami;

19. je prepričan, da ima digitalizacija velik potencial za odpravljanje ovir in bremen poročanja za MSP; v celoti podpira uvedbo evropskih vozlišč za digitalne inovacije po vsej EU in meni, da bi lahko z enotnim digitalnim vstopnim mestom in novim tehničnim sistemom po načelu „samo enkrat“, če bi se pravilno oblikovala in izvajala, ponudili dodatne priložnosti na tem področju; vendar poudarja, da je treba o teh novih orodjih in funkcijah, ki jih ponujajo, ozaveščati MSP, ter meni, da bi bilo to najbolje izvajati na lokalni in regionalni ravni;

20. ugotavlja, da številne lokalne in regionalne oblasti že imajo primere dobre prakse pri ukrepih za zmanjšanje regulativnega bremena in poročanja za MSP, ki se že izvajajo. To temelji na povratnih informacijah MSP in lokalnih deležnikov. OR ima kot predstavnik regij in občin v EU strokovno znanje za zbiranje teh primerov in spodbujanje njihove širše uporabe;

21. pozdravlja predlog Komisije, v skladu s katerim bi ta skupaj z Evropskim parlamentom in Svetom na kraju samem izvajala ocene učinka predlaganih bistvenih sprememb zakonodajnih predlogov Komisije na MSP in konkurenčnost; meni, da bi lahko pri tem sodelovali ustrezni poročevalci OR, saj lahko zaradi svoje bližine malim in srednjim podjetjem na lokalni ravni pomembno prispevajo k procesu;

22. poudarja, da bi evropskim MSP koristile močnejše povezave med digitalizacijo in agendo za boljše pravno urejanje v javnem sektorju, če bi uporabili nedavno delo mreže RegHub o javnih naročilih in strategijah interoperabilnosti vlad EU ter vključili lokalne in regionalne akterje v iskanje inovativnih regulativnih rešitev;

23. poudarja, da so evropske regije in mesta odprti za nove zamisli in bi lahko ponudili lokalni prostor za gostovanje regulativnih peskovnikov pri preizkušanju inovacijam prijaznejših pravil in predpisov v omejenem okolju, nato pa bi poročali o dobrih praksah; OR že popisuje tovrstne projekte, ki prispevajo k temu, da bodo naša MSP pripravljena za prihodnost, na primer na področju umetne inteligence. Odvisno od načina uporabe lahko rešitve na področju umetne inteligence podjetjem omogočijo, da pospešijo procese ali izboljšajo delovne postopke in s tem dosežejo večjo stroškovno učinkovitost. Lahko pa se tudi uporabijo za to, da bi podjetja lažje in ceneje stopila v stik z oblastmi ter izpolnjevala pravne in upravne predpise. Takšne zamisli bi bilo treba uveljaviti v večjem obsegu v vseh mestih in regijah EU;

24. ugotavlja, da so za digitalno preobrazbo v sektorju MSP in v podporo temu sektorju potrebni informacijski sistemi, ki so posodobljeni, ustvarjajo zaupanje v sektor in imajo najvišjo raven kibernetske varnosti;

25. poziva, naj se prizadevanja za poenostavitev in zmanjšanje števila predpisov ter za spodbujanje digitalizacije opirajo na enotno digitalno vstopno mesto EU;

Naložbe in dostop do financiranja

26. ugotavlja, da večina evropskih MSP vlaga v svoj trajnostni prehod, čeprav imajo na splošno težave z dostopom do financiranja za ta namen in s tem povezanimi zahtevami glede poročanja;

27. meni, da bi bilo treba glede na pomembno vlogo bančnega financiranja in omejitve obstoječih subvencij ter majhen pomen kapitalskih trgov za MSP s spodbudami in poenostavljeno ureditvijo bistveno povečati zmogljivost bank za trajnostno in drugo financiranje, ki je potrebno za uspeh MSP, in sicer ob upoštevanju dolgoročnega cilja doseganja finančne samovzdržnosti podjetij;

28. meni, da so močni regionalni ekosistemi na podlagi mednarodne izmenjave znanja med MSP in regionalnimi vladami, zlasti pa na podlagi medregionalnih naložb v inovacije, tesno povezani na evropski ravni;

29. podpira nova orodja, razvita kot del novega programa EU za inovacije, npr. oblikovanje regionalnih inovacijskih dolin, in zlasti evropske podjetniške regije (EPR) spodbuja, naj izkoristijo možnosti financiranja in sodelovanja v zvezi s tem;

30. poziva k tesnejši sinergiji med Evropskim skladom za regionalni razvoj (ESRR), InvestEU, programom Digitalna Evropa in programi pobude Obzorje, zlasti zato, da bi okrepili sodelovanje med MSP, univerzami, tehnološkimi središči, evropskimi vozlišči za digitalne inovacije ter drugimi raziskovalnimi in inovacijskimi organizacijami;

31. poudarja, da je podpora MSP v kohezijski politiki še vedno bistvena, zlasti v sedanjih razmerah omejenih dobav, visokih cen energije in inflacije. Za pomoč MSP pri rasti in izboljšanju njihove konkurenčnosti naj bi se uporabilo več kot 23 milijard EUR sredstev kohezijske politike, zato je izredno pomembno, da se v regijah EU čim prej uvedejo operativni programi in preprečijo nepotrebni prenosi sredstev v druge programe EU;

32. pozdravlja prizadevanja Komisije za povečanje evropske konkurenčnosti, tudi s platformo za strateške tehnologije za Evropo (platformo STEP), s katero naj bi racionalizirali naložbe v strateške tehnologije, ki so bistvene za konkurenčnost in strateško avtonomijo Evrope; vendar ponovno poudarja svoje negativno stališče, ki ga je izrazil v nedavnem mnenju o reviziji večletnega finančnega okvira 2021–2027, glede prenosa kohezijskih sredstev v velika podjetja v regijah v prehodu, pa tudi v bolj razvite regije držav članic, v katerih je BDP na prebivalca pod povprečjem EU, kot je predvideno v predlogu platforme STEP;

33. poudarja obetavno vlogo skladov tveganega kapitala in množičnega financiranja pri izboljšanju dostopa MSP do financiranja; poziva, naj se v večji meri priznajo in podprejo kot učinkovita orodja za spodbujanje gospodarske rasti in konkurenčnosti v Evropi;

34. meni, da je mogoče različne oblike podpore EU dobro kombinirati za krepitev ključnih področij platforme STEP. Toda povečanje sofinanciranja za prednostne naloge platforme na 100 % je treba zavrniti. Če se ne bodo zahtevali prispevki za sofinanciranje, bo ogrožena dolgoročna vzdržnost projektov;

35. se je seznanil z dolgo pričakovanim zakonodajnim predlogom za boj proti zamudam pri plačilih, ki je v skladu z njegovim mnenjem o strategiji za MSP iz leta 2020; v zvezi z utemeljitvijo za uvedbo strogih in enotnih plačilnih pravil za vsa podjetja po EU meni, da predlagane določbe ne razlikujejo med zamudami pri plačilih in dolgimi plačilnimi roki;

36. meni, da bo to oviralo pogodbeno svobodo MSP, zlasti z določitvijo enega samega, 30-dnevnega najdaljšega plačilnega roka za poslovanje med podjetji, kar bi ogrozilo njihovo svobodo, da se kot zasebna gospodarska podjetja dogovorijo za drugačne plačilne pogoje, tudi ob upoštevanju, da imajo velika podjetja drugačne možnosti dostopa do kreditov in finančnega sektorja kot mala in srednja podjetja;

37. zaveda se tudi zaskrbljenosti v nekaterih sektorjih in nekaterih vrstah MSP, ki menijo, da bi to lahko negativno vplivalo zlasti na maloprodajni sektor, ki prevladuje na bolj podeželskih območjih; predlaga, naj se to najprej uvede postopoma;

38. meni, da bo zbiranje kvantitativnih podatkov in spremljanje plačilnega vedenja, ki ju izvaja opazovalnica EU za plačila, koristno za odločanje o prihodnjih politikah;

39. poziva javne organe na vseh ravneh v državah članicah EU, naj dajejo zgled pri spodbujanju kulture pravočasnih plačil pri javnih naročilih in v skladu s tem oblikujejo plačilne prakse na različnih ravneh javne uprave; To vključuje, kolikor je mogoče, zagotavljanje, da se plačilni pogoji za bolj zapletene projekte, ki jih izvajajo javni izvajalci in njihovi podizvajalci, kot so gradbena dela, prevoz, storitve IT itd., izvedejo pravočasno, pri čemer je treba upoštevati, da javni naročnik včasih na to ne more vplivati;

Spretnosti za zeleni in digitalni prehod

40. opozarja na nedavno raziskavo Eurobarometer ([2]), v kateri so MSP kot daleč največji problem navedla pomanjkanje usposobljenih delavcev in njegove posledice, saj pogosto nimajo enakih virov kot velika podjetja, da bi tekmovala in vlagala v usposabljanje svojih zaposlenih. Zato je treba predvsem v okviru evropskega leta spretnosti 2023 največ pozornosti nameniti usposabljanju in prekvalifikaciji zaposlenih v MSP, zaposlovanju strokovnjakov in priznavanju kvalifikacij;

41. priznava, da se MSP v tem evropskem letu spretnosti pri spodbujanju podjetniškega duha za inovacije, konkurenčnost in rast zanašajo na raznoliko paleto spretnosti in talentov. Lokalne in regionalne oblasti so najprimernejše, da regije, zlasti oddaljene in podeželske, podprejo pri ustvarjanju pravih gospodarskih in socialnih pogojev, s katerimi bi mlade privabile, da ostanejo na svojem lokalnem območju;

42. poudarja, da ključne veščine za zeleni in digitalni prehod evropske industrije MSP najbolje posredujejo regionalna partnerstva, mreže in grozdi; je seznanjen s pomembnim prispevkom partnerstev v okviru Pakta za spretnosti, ki izvajajo številne uspešne ukrepe za razvoj spretnosti na določenih območjih;

43. poudarja, da je treba lokalne in regionalne oblasti vključiti v oblikovanje predvidenih neto ničelnih dolin in industrijskih povezav;

44. v zvezi s tem pozdravlja vzpostavitev nabora talentov EU ter poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo medinstitucionalno partnerstvo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter OR, da bi se lahko ljudje s pravimi spretnostmi zaposlili na pravih delovnih mestih;

45. poziva k hitrejšemu in učinkovitejšemu priznavanju poklicnih kvalifikacij državljanov tretjih držav, tudi prek partnerstev med državami članicami in Evropsko komisijo s tretjimi državami, da bi izboljšali zaposlovanje in povezovanje ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih;

46. poziva, naj se MSP v sektorjih, ki se soočajo z najbolj perečim pomanjkanjem delovne sile, kot sta gostinstvo in trgovina na drobno, v partnerstvu z lokalnimi in regionalnimi oblastmi zagotovi hitra in ciljno usmerjena podpora za celovito usposabljanje delavcev migrantov in beguncev, ki bo vključevalo jezikovne programe in programe za kulturno ozaveščanje;

47. poudarja, da je pomembno podpirati pobude za poklicno usposabljanje, s katerimi se podpirajo nove spretnosti ter priznava vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri vzpostavljanju partnerstev na lokalni ravni prek odnosov s poslovnimi organizacijami, in ugotavlja, da številne regije izvajajo uspešne pobude v zvezi s tem;

48. poziva države članice in Evropsko komisijo, naj priznajo vsesplošni pomen mentorstva kot ključnega dela reševanja težav pri zapolnjevanju vrzeli med izobraževanjem in zaposlitvijo ter pri krepitvi spretnosti, samozavesti in motivaciji ljudi, in sicer tudi zunaj okvira MSP;

Obdavčitev

49. meni, da je BEFIT zapleten in podroben predlog s pomembnimi posledicami za vlade in podjetja; poudarja, da je trenutna prednostna naloga v EU izvajanje direktive Sveta o zagotavljanju globalne minimalne davčne stopnje za mednarodne skupine v Uniji (direktiva o drugem stebru); priznava, da bodo vlade in drugi deležniki potrebovali čas, da ocenijo vpliv direktive o drugem stebru, ter da je treba morebitno medsebojno učinkovanje med direktivo o drugem stebru in predlogom BEFIT skrbno obravnavati in analizirati;

([2]) Raziskava Eurobarometer: *SMEs and skills shortages* (Pomanjkanje znanj in spretnosti v MSP), november 2023: https://europa.eu/eurobarometer/ surveys/detail/2961.

50. poudarja, da bo treba za uresničitev cilja o zmanjšanju sporov v zvezi z določanjem transfernih cen in stroškov izpolnjevanja obveznosti podjetij zagotoviti, da direktiva o transfernih cenah upošteva načela običajnih tržnih pogojev in ne ustvarja tveganja razhajanj in vse večjih sporov s tretjimi državami;

51. meni, da bo uspeh pobude za sistem davčnih pravil države sedeža odvisen od tega, ali bo z njo mogoče pritegniti podjetja, da se odločijo za ta sistem; da bi se to zgodilo, mora shema zagotavljati resnično poenostavitev in zmanjšanje stroškov izpolnjevanja davčnih obveznosti;

52. meni, da bi lahko zlasti manjša MSP, ki delujejo na svojih domačih trgih, veliko pridobila z novimi davčnimi pravili, določenimi v predlogu direktive za sistem davčnih pravil države sedeža, ki bi jih lahko spodbudila k rasti in širitvi na enotnem trgu EU, ne da bi jih ovirala nepotrebna bremena, povezana z izpolnjevanjem davčnih obveznosti; poudarja, da morajo biti morebitne koristi za MSP sorazmerne z upravnim bremenom in stroški izvajanja za davčne uprave EU.

V Bruslju, 31. januarja 2024

Predsednik
Evropskega odbora regij

Vasco ALVES CORDEIRO